

Διεθνές Συνέδριο για την κανονιστική συμμόρφωση και την εκπαίδευση

“Regulatory Compliance and Training: Emerging Challenges for the European Financial System”

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών σε συνεργασία με το European Bank Training Network διοργάνωσαν, στις 5 Μαΐου 2006, στο Μέγαρο Καρατζά, διεθνές συνέδριο με θέμα την εφαρμογή στις τράπεζες της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Αφορμή για την εκδήλωση αυτή αποτέλεσε η διάγνωση της ανάγκης για την έγκαιρη και αποτελεσματική ανταπόκριση των αρμόδιων Διευθύνσεων των τραπεζών στις εξελίξεις σχετικά με τη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης και για το σχεδιασμό των κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων αναφορικά με τις νέες απαιτήσεις.

Οι ομιλητές ανέδειξαν την πολυπλοκότητα του ρυθμιστικού περιβάλλοντος στο χρηματοπιστωτικό τομέα, τη σημασία και το ρόλο της κανονιστικής συμμόρφωσης, ενώ παρουσίασαν κατευθύνσεις και βέλτιστες πρακτικές για την παροχή ποιοτικής και αποτελεσματικής εκπαίδευσης σε όλους τους εμπλεκόμενους στην εφαρμογή του θεσμού.

Η συμμετοχή ήταν ευρύτατη – το ακροατήριο ξεπέρασε τα 300 άτομα – ενώ παρευρέθησαν και εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, της Τράπεζας της Ελλάδος, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, άλλων δημοσίων φορέων και οργανισμών, καθώς επίσης και της ακαδημαϊκής κοινότητας. Επίσης πολύ σημαντική ήταν η παρουσία στελεχών τραπεζών και ινστιτούτων τραπεζικής εκπαίδευσης, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, αναδεικνύοντας έτσι τη διεθνή διάσταση του θέματος, αλλά και τη δυναμική των ελληνικών τραπεζών στο διεθνή χώρο.

Οι εισηγήσεις που παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια συνέθεσαν τις τρεις ενότητες του συνεδρίου. Συγκεκριμένα, η πρώτη ενότητα αφορούσε το αναδυόμενο ρυθμιστικό περιβάλλον του χρηματοπιστωτικού τομέα, η δεύτερη τη διεθνή εμπειρία σε ό,τι αφορά την κανονιστική συμμόρφωση στον τραπεζικό τομέα και η τρίτη την επίδραση που ασκούν οι εξελίξεις στον τομέα της κανονιστικής συμμόρφωσης στις Διευθύνσεις Ανθρώπινου Δυναμικού και στην εκπαίδευση των εργαζομένων στις τράπεζες.

Τάκης Αράπογλου

Πρόεδρος, Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Ο κ. **Αράπογλου**, αφού καλωσόρισε τους συνέδρους, αναφέρθηκε στις νομοθετικές και κανονιστικές εξελίξεις που σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια κατ' εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες και στις επιπτώσεις που έχουν αυτές στην εσωτερική οργάνωση και τις διαδικασίες συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων με το νέο διεθνοποιημένο κανονιστικό περιβάλλον.

Η ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών και διαδικασιών κανονιστικής συμμόρφωσης από τα πιστωτικά ιδρύματα καθίσταται πλέον αναγκαία, ώστε να είναι δυνατή η διαχείριση αφενός μεν του πολύπλοκου ρυθμιστικού πλαισίου που έχει διαμορφωθεί και αφετέρου του αυξημένου κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης.

Ο κ. Αράπογλου στη συνέχεια αναφέρθηκε στην έκθεση που δημοσίευσε τον Απρίλιο του 2005 η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία σχετικά με την κανονιστική συμμόρφωση. Με την εν λόγω έκθεση ως κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης νοείται ο κίνδυνος επιβολής νομικών ή κανονιστικών κυρώσεων, η ουσιώδης οικονομική ζημία ή το κόστος αντιμετώπισης που θα επιβαρυνθεί μια τράπεζα ως αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης με τις τιθέμενες παραμέτρους κανονιστικής συμμόρφωσης. Στο ίδιο κείμενο περιέχονται δέκα θεμελιώδεις αρχές αναφορικά με τρεις επιμέρους θεματικές της κανονιστικής συμμόρφωσης των τραπεζών, και συγκεκριμένα (α) τις ευθύνες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των διευθυντικών στελεχών, (β) τις λειτουργίες και αρμοδιότητες της μονάδας κανονιστικής συμμόρφωσης, (γ) τη διαχείριση ζητημάτων με διασυννοριακό χαρακτήρα και την παρακολούθηση εργασιών που έχουν ανατεθεί σε τρίτα, εκτός τράπεζας, πρόσωπα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σε συμφωνία με τα όσα διαλαμβάνονται στην εν λόγω έκθεση, δημοσίευσε την ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, με την οποία θεσμοθετείται η υποχρέωση συγκρότησης μονάδας κανονιστικής συμμόρφωσης σε κάθε τράπεζα, με εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά μετοχές ή με συνολικό ενεργητικό άνω των 10 δισεκατομμυρίων ευρώ ή με θυγατρικές ή υποκαταστήματα εκτός Ελλάδας.

Τέλος, ο κ. Αράπογλου αναφέρθηκε στο ρόλο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών τόσο κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων για την οριστικοποίηση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, όσο και στο εκπαιδευτικό της έργο στον τομέα της κανονιστικής συμμόρφωσης, που μορφοποιείται με την εισαγωγή εξειδικευμένου προγράμματος που θα οδηγήσει στην απόκτηση σχετικού πιστοποιητικού.

Ο κ. Αράπογλου έκλεισε την ομιλία του επισημαίνοντας ότι η κανονιστική συμμόρφωση αποτελεί μέρος της εταιρικής κουλτούρας και υπερβαίνει την ορθή εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς στην πραγματικότητα αφορά την προστασία των συμφερόντων των πελατών και των μετόχων της επιχείρησης, αλλά και της κοινωνίας εν γένει.

Mario Spatafora

Πρόεδρος, European Bank Training Network

Ο καθηγητής κ. **Spatafora**, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Τραπεζικής Εκπαίδευσης (EBTN), που ήταν συνδιοργανωτής του διεθνούς συνεδρίου, αφού καλωσόρισε με τη σειρά του τους συνέδρους, έκανε μια συνοπτική παρουσίαση του EBTN, των σκοπών που αυτό επιδιώκει, καθώς και των διαπιστεύσεων που παρέχει σε εκπαιδευτικά ινστιτούτα για πιστοποιήσεις που αφορούν τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Στη συνέχεια προχώρησε στην ανάλυση της έννοιας της κανονιστικής συμμόρφωσης, επισημαίνοντας ότι αφορά την εταιρική κουλτούρα, απαιτεί την επίδειξη συνεχούς και έντονου ενδιαφέροντος από τη Διοίκηση και πρέπει να διαχέεται σε όλη την επιχείρηση, σε κάθε επίπεδο. Επισημάνει ότι η κανονιστική συμμόρφωση εντάσσεται στο συνολικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων, τονίζοντας τις λειτουργικές, αλλά και ποιοτικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι υπεύθυνοι για τη διαχείριση του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης και επισημαίνοντας το διακριτό ρόλο των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των διευθυντικών στελεχών στη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης. Αναφέρθηκε επίσης στο ρόλο και τις αρμοδιότητες της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου σε σχέση με την κανονιστική συμμόρφωση.

Κεντρική ομιλία:

Άσκηση εποπτείας και κανονιστική συμμόρφωση: νέες προκλήσεις για τα πιστωτικά και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα

Παναγιώτης Κυριακόπουλος

Διευθυντής, Διεύθυνση Εποπτείας, Τράπεζα της Ελλάδος

Ο κ. **Κυριακόπουλος** εστίασε στην εποπτική πλευρά της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης και στις σχετικές ρυθμιστικές εξελίξεις. Ειδικότερα, ο κ. Κυριακόπουλος τόνισε ότι η έννοια του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης είναι πλέον ευρύτερη και περιλαμβάνει και άλλους τομείς εκτός από τις υποχρεώσεις περιοδικής ενημέρωσης και την εταιρική διακυβέρνηση. Οι πρόσφατες δε διεθνείς εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αλλά και σε ζητήματα που άπτονται της εταιρικής διακυβέρνησης, της διαφάνειας και της προστασίας του καταναλωτή, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος καθιστούν ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη αποτελεσματικής εποπτείας του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης. Στο σημείο αυτό, ειδική αναφορά έκανε στο νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια, επισημαίνοντας ότι, ενώ σύμφωνα με αυτό δεν απαιτείται η δέσμευση κεφαλαίων για μη μετρήσιμους κινδύνους, όπως είναι ο κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης, οι τράπεζες οφείλουν να τους αξιολογούν και να λαμβάνουν μέτρα αντιμετώπισής τους στο μέτρο που η τυχόν επέλευσή τους δύναται να ζημιώσει τη φήμη και την εμπιστοσύνη του κοινού σε αυτές. Παράλληλα τόνισε ότι το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας υιοθετεί μια περισσότερο προληπτική και ευαίσθητη στους κινδύνους προσέγγιση, η οποία υποχρεώνει τους επόπτες να εστιάσουν σε όλους εκείνους τους τομείς που μπορούν να επηρεάσουν, άμεσα ή έμμεσα, τη δυνατότητα των τραπεζών να καλύπτουν τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται.

Ο κ. Κυριακόπουλος αναφέρθηκε επίσης στη νέα Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2577/2006, παρουσιάζοντας τους κύριους άξονές της και τις επιλογές στις οποίες προέβη η Τράπεζα της Ελλάδος αναφορικά με την αντιμετώπιση των ακόλουθων ζητημάτων: (α) κατά πόσο μόνο μεγάλες πολυεθνικές τράπεζες θα πρέπει να έχουν εσωτερική μονάδα κανονιστικής συμμόρφωσης, (β) κατά πόσο η λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης θα πρέπει να είναι ανάλογη με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται η κάθε τράπεζα, (γ) κατά πόσο θα πρέπει να υιοθετηθούν γενικές αρχές για την κανονιστική συμμόρφωση ή θα πρέπει να υπάρξει λεπτομερειακή καταγραφή των σχετικών υποχρεώσεων και (δ) αν η σχετική ευθύνη θα παρακολουθείται σε επίπεδο ομίλου.

Ο κ. Κυριακόπουλος ανέλυσε στη συνέχεια τις ελάχιστες προϋποθέσεις και κριτήρια που θέτει η νέα ΠΔ/ΤΕ και αφορούν το ρόλο των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης, τη θέση της μονάδας κανονιστικής συμμόρφωσης στο οργανόγραμμα των τραπεζών, τη στελέχωσή της και τις αρμοδιότητές της, ενώ επισήμανε την αναγκαιότητα συνεχούς εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης. Καταλήγοντας, ο κ. Κυριακόπουλος επισήμανε την αναγκαιότητα ενεργούς εμπλοκής των μελών των Διοικητικών

Συμβουλίων και των Διοικήσεων των τραπεζών στη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης και τόνισε την ανάγκη διαρκούς παρακολούθησης της εφαρμογής των σχετικών κανόνων από τις εποπτικές αρχές.

Πρώτη Ενότητα:

Το αναδυόμενο ρυθμιστικό περιβάλλον

Συντονιστής: Prof. Mario Spatafora, Πρόεδρος, European Bank Training Network

Οι δικαιολογητικές βάσεις της ρυθμιστικής παρέμβασης στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Επικ. Καθηγητής Χρήστος Γκόρτσος, Γενικός Γραμματέας, Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Ο καθηγητής κ. **Γκόρτσος**, ξεκινώντας με την επισήμανση ότι στον χρηματοπιστωτικό τομέα παρατηρείται εξαιρετικά έντονη ρυθμιστική παρέμβαση, ανέλυσε τους λόγους που επιβάλλουν την παρέμβαση αυτή σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς επίσης και την οπτική, αλλά και τις προσδοκίες των φορέων της αγοράς σχετικά.

Η πρώτη δικαιολογητική βάση της ρυθμιστικής παρέμβασης στον χρηματοπιστωτικό τομέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, είναι η ανάγκη προστασίας της σταθερότητάς του από την επέλευση συστημικών κρίσεων. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύσσονται πέντε διακριτές, αλλά στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους, πολιτικές ρυθμιστικής παρέμβασης που αφορούν (α) την ανάγκη προστασίας της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος από τον κίνδυνο διαδοχικών πτωχεύσεων τραπεζών, (β) την ανάγκη προστασίας της σταθερότητας των κεφαλαιαγορών από τον κίνδυνο απότομων και σημαντικών διακυμάνσεων των τιμών ή από τον κίνδυνο πτώχευσης ενδιάμεσων φορέων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, (γ) την ανάγκη προστασίας της σταθερότητας της ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής αγοράς από τον κίνδυνο

πώκευσης των φορέων που παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες, (δ) την ανάγκη προστασίας της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως συνόλου από γενικευμένες οικονομικές κρίσεις που οφείλονται στην ανάληψη υπερβολικών κινδύνων από ομίλους ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων και (ε) την ανάγκη προστασίας της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού από κινδύνους ρευστότητας ή αφερεγγυότητας. Η ρυθμιστική παρέμβαση που επιβάλλεται σύμφωνα με τις ανωτέρω πολιτικές επιδιώκεται με την υιοθέτηση μέτρων που αφορούν ιδίως την αδειοδότηση και προληπτική εποπτεία των εμπλεκόμενων προσώπων, τη λύση και εκκαθάρισή τους, την εταιρική διακυβέρνηση, την εποπτεία των αναλαμβανόμενων κινδύνων και την καθιέρωση συστημάτων εγγύησης καταθέσεων.

Ο δεύτερος λόγος ρυθμιστικής παρέμβασης αφορά την προστασία της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών και την προστασία των επενδυτών και επιδιώκεται με την υιοθέτηση μέτρων που αποβλέπουν στη διαφάνεια και την επαρκή πληροφόρηση των επενδυτών, στην απαγόρευση πρακτικών που στρεβλώνουν την αγορά, στη ρύθμιση των δημόσιων προτάσεων και στην ομοιόμορφη απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών.

Ο τρίτος λόγος ρυθμιστικής παρέμβασης αφορά την προστασία των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών και επιδιώκεται με την υιοθέτηση μέτρων που αποβλέπουν στην παροχή επαρκούς πληροφόρησης, την εξάλειψη καταχρηστικών γενικών όρων συναλλαγών και τη συλλογική προστασία τους.

Ο τέταρτος λόγος ρυθμιστικής παρέμβασης αφορά την προστασία του συστήματος από τη χρήση του για τη διάπραξη οικονομικών εγκλημάτων και επιδιώκεται με την υιοθέτηση μέτρων που αναφέρονται στο στενότερο έλεγχο των ύποπτων συναλλαγών από τις εποπτικές αρχές. Τέλος, ο πέμπτος λόγος ρυθμιστικής παρέμβασης έχει να κάνει με την άσκηση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και επιδιώκεται με την υιοθέτηση παρεμβατικών μέτρων που αφορούν ενδεικτικά το ύψος των επιτοκίων και την υποχρεωτική επένδυση τραπεζικών διαθεσίμων σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας.

Ο κ. Γκόρτσος αναφέρθηκε επίσης στη διεθνοποίηση των ρυθμιστικών παρεμβάσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα και στη συνακόλουθη ανάγκη διεθνούς συνεργασίας που αφορά την επιλογή της αρμόδιας εποπτικής αρχής σε περίπτωση συναρμοδιότητας και την υιοθέτηση ομογενοποιημένων κανόνων που θα προάγουν τον υγιή ανταγωνισμό και θα συμβάλλουν στην κατάρχιση φαινομένων επιλογής του χαλαρότερου κάθε φορά ρυθμιστικού περιβάλλοντος από τους φορείς της αγοράς. Τέλος, αναφέρθηκε στις προσδοκίες των φορέων της αγοράς για τον τρόπο και τις προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληροί η ρυθμιστική παρέμβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες

Prof. Dr. Arnold Schilder, Εκτελεστικός Διευθυντής, Κεντρική Τράπεζα της Ολλανδίας

Ο επόμενος ομιλητής, καθηγητής κ. **Schilder**, Εκτελεστικός Διευθυντής της Nederlandsche Bank και Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας για Λογιστικά Ζητήματα της Επιτροπής της Βασιλείας, επικεντρώθηκε στις προκλήσεις που παρουσιάζει η λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης για τις τράπεζες.

Ο κ. Schilder, αφού αναφέρθηκε στον ορισμό που έχει δοθεί από την Επιτροπή της Βασιλείας για τον κίνδυνο κανονιστικής συμμόρφωσης, ανέλυσε καταρχήν τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διασυννοριακή δραστηριοποίηση των τραπεζών και άπτονται της κανονιστικής συμμόρφωσης, καταλήγοντας στο ότι οι τράπεζες πρέπει να εντάξουν τις προκλήσεις που συνεπάγεται η δραστηριοποίησή τους αυτή στη στρατηγική που ακολουθούν για τη διαχείριση των κινδύνων σε συνολική βάση και όχι αποσπασματικά.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε διεξοδικά στο διακριτό ρόλο που έχουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και η Διοίκηση στη διαχείριση του κινδύνου της κανονιστικής συμμόρφωσης, καθώς και στο ποιες θα πρέπει να είναι οι αρμοδιότητες της μονάδας κανονιστικής συμμόρφωσης, όπως ενδεικτικά η παροχή σχετικών συμβουλών στη Διοίκηση, η καθοδήγηση και η εκπαίδευση των εργαζομένων, ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των επιμέρους κινδύνων που αφορούν την κανονιστική συμμόρφωση, καθώς και ο συνεχής έλεγχος και αναφορά στη Διοίκηση.

Τέλος, ο κ. Schilder επισήμανε ότι, έχοντας υπόψη την ολοένα αυξανόμενη σημασία του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης για τη φήμη και αξιοπιστία των τραπεζών, η αντιμετώπιση του κινδύνου αυτού θα πρέπει να καταστεί προτεραιότητα των τραπεζών μέσω της εκπαίδευσης, του υποδειγματικού ρόλου που θα κληθούν να παίξουν οι Διοικήσεις των τραπεζών και της οργάνωσης και λειτουργίας αποτελεσματικών μονάδων παρακολούθησης της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Το αναδυόμενο νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού τομέα σε κοινοτικό επίπεδο

Γεώργιος Ζαββός, Νομικός Σύμβουλος, Business Law and Financial Services Team Legal Service, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τ. Ευρωβουλευτής

Ο τρίτος ομιλητής ήταν ο κ. **Ζαββός**, ο οποίος αφού έκανε μια εισαγωγική αναφορά στο ρόλο της Νομικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, καθώς και στην κατανομή των ρυθμιστικών και εποπτικών αρμοδιοτήτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα, εστίασε καταρχήν στις τελευταίες εξελίξεις που αφορούν την ενοποίηση της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και έχουν σχέση με την καθιέρωση του ευρώ, την επέκταση και τις αλλαγές στις δομές της αγοράς και τη συναφή εμφάνιση νέων κινδύνων.

Στη συνέχεια ο κ. Ζαββός ανέλυσε το κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο και τον αντίκτυπο που έχει στη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης των τραπεζών, αναφερόμενος διεξοδικά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Οδηγίας 2004/39/EK για τις αγορές σε χρηματοπιστωτικά μέσα και των μέτρων εφαρμογής της, καθώς και στη νέα Οδηγία για την κεφαλαιακή επάρκεια, και στις επιπτώσεις που αυτές θα έχουν στις δομές της αγοράς και των διαμεσολαβούντων φορέων, αλλά και στις νέες προ-

κλήσεις που παρουσιάζουν τόσο για τις εποπτικές αρχές όσο και για τις Διοικήσεις των διαμεσολαβούντων φορέων.

Ο κ. Ζαββός αναφέρθηκε επίσης στα εναπομείναντα εμπόδια για την πλήρη απελευθέρωση της κοινοτικής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καθώς και στη συνεχιζόμενη συζήτηση για το ενδεδειγμένο μοντέλο εποπτείας (από το κράτος-μέλος καταγωγής ή από το κράτος-μέλος υποδοχής) ενόψει της Οδηγίας για την κεφαλαιακή επάρκεια, την

επέκταση της αγοράς, των συνεχιζόμενων συγχωνεύσεων και εξαγορών, της διασυνοριακής επέκτασης των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών ομίλων και της εμφάνισης νέων εταιρικών μορφωμάτων. Επιπλέον εστίασε στις τελευταίες εξελίξεις στο ευρωπαϊκό εταιρικό δίκαιο με την εισαγωγή του θεσμού της ευρωπαϊκής εταιρείας.

Τέλος, ο κ. Ζαββός αναφέρθηκε στη μελλοντική αρχιτεκτονική της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και παρέθεσε τις υπάρχουσες επιλογές που έχουν να κάνουν με τη διατήρηση του σημερινού κατεστημένου, την επιλογή μιας εξελικτικής διαδικασίας με την ανάδειξη των συμβουλευτικών επιτροπών που προβλέπονται στο τρίτο επίπεδο της διαδικασίας Lamfalussy, την υιοθέτηση συστήματος δύο ταχυτήτων ή την υιοθέτηση ενός πανευρωπαϊκού συστήματος εποπτείας στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς.

Δεύτερη Ενότητα:

Η διεθνής εμπειρία σε ό,τι αφορά την κανονιστική συμμόρφωση στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Συντονιστής: Guido Ravoet, Γενικός Γραμματέας, Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία

Πανερωπαϊκή διάσταση της επιβολής κυρώσεων για παραβάσεις σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης

Peter Maskrey, Head of CIB EMEA Compliance, Citigroup

Ο κ. **Maskrey**, Επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Citigroup, αναφερόμενος στην πανευρωπαϊκή διάσταση της επιβολής κυρώσεων για παραβάσεις σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης, χρησιμοποίησε το παράδειγμα της επιβολής προστίμου ύψους 20,9 εκατομμυρίων ευρώ από την Financial Services Authority – FSA, τη βρετανική εποπτική αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα, εις βάρος της Citigroup Global Markets Limited για την παραβίαση των Αρχών 2 και 3 του σχετικού πλαισίου της FSA, κατά την εκτέλεση συγκεκριμένων κερδοσκοπικών κινήσεων στην αγορά των ευρωομολόγων. Οι εν λόγω αρχές αφορούν την εκτέλεση των εργασιών με την επιβαλλόμενη ικανότητα, προσοχή και επιμέλεια, καθώς και την ύπαρξη αποτελεσματικών μηχανισμών ελέγχου εντός της επιχείρησης.

Ο κ. Maskrey, αφού αναφέρθηκε στα πραγματικά περιστατικά, τόνισε ότι στην υπόθεση εμπλέκονται εποπτικές αρχές από διάφορες χώρες, εφόσον η συγκεκριμένη αγοραπωλησία της Citigroup αφορούσε

13 διαφορετικές αγορές κυβερνητικών ομολόγων, οι οποίες δεν ακολούθησαν ενιαία γραμμή ως προς την αξιολόγηση της πράξης και τις επιβαλλόμενες κυρώσεις.

Με την παρουσίαση της υπόθεσης αυτής ο κ. Maskrey ανέδειξε συγκεκριμένα ζητήματα που άπτονται της καθημερινής λειτουργίας μιας επιχείρησης του χρηματοπιστωτικού τομέα (ύπαρξη αποτελεσματικών συστημάτων επικοινωνίας μεταξύ των υπαλλήλων, προσομοιώσεις εκτέλεσης συγκεκριμένων επενδυτικών κινήσεων, ανάπτυξη του κατάλληλου λογισμικού, εκπαίδευση των υπαλλήλων) και αφορούν την πολιτική κανονιστικής συμμόρφωσης της επιχείρησης, καθώς και την πολυπλοκότητα, αλλά και τις διαφορετικές προσεγγίσεις των υφιστάμενων δομών ρύθμισης και εποπτείας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και τη συνακόλουθη ανάγκη ανάπτυξης αποτελεσματικών δομών αντιμετώπισής τους.

Δεοντολογία και κανονιστική συμμόρφωση

Niall Gallagher, Group Compliance Officer – Business Ethics, Allied Irish Banks (AIB Group)

Ο επόμενος ομιλητής, κ. **Gallagher**, υπεύθυνος Κανονιστικής Συμμόρφωσης – Επαγγελματικής Δεοντολογίας της Allied Irish Bank plc., αναφέρθηκε καταρχήν στην κεφαλαιώδη σημασία που έχει η έννοια της εμπιστοσύνης στο χώρο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, εφόσον αυτή πρέπει να υπάρχει μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων προσώπων (καταναλωτών, προμηθευτών και εποπτικών φορέων) για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Η έννοια της εμπιστοσύνης αποτελεί τον πυρήνα της ρύθμισης της λειτουργίας των επιχειρήσεων και ως ζήτημα που άπτεται της ηθικής δεν αρκεί να προβλεφθεί μόνο νομοθετικά, αλλά να καλλιεργείται και να «κερδίζεται» στην πράξη.

Ο κ. Gallagher εστίασε στη συνέχεια σε ορισμένα πρακτικά ζητήματα δεοντολογίας, όπως η σύγκρουση συμφερόντων, η δίκαιη αντιμετώπιση των πελατών κατά την κατάρτιση της τιμολογιακής πολιτικής και την εκτέλεση των εντολών τους, και η κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων, τα οποία άπτονται της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Όπως επισήμανε, οι κανόνες δεοντολογίας αποτελούν βασική παράμετρο της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης και θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο, όχι μόνο της σχετικής επαγγελματικής εκπαίδευσης αλλά και της καθημερινής λειτουργίας των επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα. Στο πλαίσιο αυτό βασικό ρόλο διαδραματίζει η κουλτούρα της κανονιστικής συμμόρφωσης, όπως αυτή διαμορφώνεται από τη Διοίκηση της επιχείρησης, αλλά και ο υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης, ο οποίος θα πρέπει να εντάξει τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.

Τάσεις της κανονιστικής συμμόρφωσης

Chris Davies, Global Head of Compliance, Société Générale

Ο τελευταίος ομιλητής της ενότητας αυτής, κ. **Davies**, Επικεφαλής Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Société Générale, αναφέρθηκε καταρχήν στους τομείς που περιλαμβάνονται στην έννοια της κανονιστικής συμμόρφωσης (κατάχρηση αγοράς, διαχείριση πληροφόρησης, ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και χρηματοδό-

τηση τρομοκρατικών ενεργειών, αδειοδότηση, σχέσεις με εποπτικές και ρυθμιστικές αρχές, χειρισμός παραπόνων).

Στη συνέχεια εστίασε στις αρμοδιότητες που συνήθως ανατίθενται στη μονάδα κανονιστικής συμμόρφωσης, οι οποίες αφορούν κυρίως τον προληπτικό εντοπισμό και αξιολόγηση των κινδύνων κανονιστικής συμμόρφωσης που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη λειτουργία της επιχείρησης, την παροχή συμβουλών αναφορικά με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας, την καθιέρωση σχετικών εσωτερικών διαδικασιών, τον έλεγχο συμμόρφωσης, τη διαρκή αξιολόγηση των κινδύνων και την αναφορά στη Διοίκηση, την εκπαίδευση του προσωπικού, την επαφή με τις ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές και το χειρισμό των παραπόνων. Εστίασε στην ανάγκη να γίνει κατανοητό ότι η ευθύνη για την κανονιστική συμμόρφωση ανήκει σε όλους τους εργαζομένους στην τράπεζα και όχι μόνο στη μονάδα κανονιστικής συμμόρφωσης. Επισήμανε ωστόσο ότι η διαμόρφωση της πολιτικής κανονιστικής συμμόρφωσης και η στρατηγική ανάληψης κινδύνων ανήκει στη Διοίκηση κάθε τράπεζας.

Τέλος, ο κ. Davies τόνισε την ολοένα και πιο αυστηρή στάση των εποπτικών αρχών στο θέμα της κανονιστικής συμμόρφωσης, καθώς και την τάση διεθνοποίησης του κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και της εποπτείας του, επισημαίνοντας ότι η μη συμμόρφωση με το ρυθμιστικό πλαίσιο συνεπάγεται αυξημένο οικονομικό και ηθικό κόστος.

Τρίτη Ενότητα:

Οι επιπτώσεις στις Διευθύνσεις Ανθρώπινου Δυναμικού και την εκπαίδευση

Συντονιστής: Prof. Dr. Erwin Seyfried, University of Applied Sciences, Berlin

Ο ρόλος των Διευθύνσεων Ανθρώπινου Δυναμικού για την προώθηση της κουλτούρας της κανονιστικής συμμόρφωσης στις τράπεζες

Prof. Daniele A. Previati, Financial Institutions Management, Faculty of Economics F. Caffè, Third University of Rome

Ο πρώτος ομιλητής της ενότητας, καθηγητής κ. **Previati**, ανέδειξε το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η λειτουργία των Διευθύνσεων Ανθρώπινου Δυναμικού στη διαμόρφωση ευαισθητοποιημένων και συνειδητοποιημένων στελεχών και υπαλλήλων απέναντι στο μεγάλο αριθμό κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες, τόσο σε επίπεδο τραπεζικών εργασιών (κίνδυνος αγοράς, πιστωτικός, λειτουργικός κ.λπ.) όσο και σε επίπεδο διαχειριστικό, από ενδεχόμενα λάθη, απάτες και αστοχίες του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Ο νέος ρόλος των συγκεκριμένων διευθύνσεων, σύμφωνα με τον κ. Previati, είναι να προστατέψει την επιχείρηση από τους προαναφερθέντες κινδύνους στους οποίους εκτίθεται, όχι μόνο με βάση τους κανόνες που απορρέουν από την υποχρέωση της κανονιστικής συμμόρφωσης, αλλά και με την εφαρμογή ευέλικτων και αποτελεσματικών εσωτερικών διαδικασιών αυτοελέγχου και αυτοαξιολόγησης.

Διαμόρφωση της λειτουργίας κανονιστικής συμμόρφωσης: επιδράσεις στη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού

Pierre-André Bertholet, HES Professor, University of Applied Sciences of Geneva

Η παρουσίαση του καθηγητή κ. **Bertholet**, ο οποίος αναφέρθηκε στην επίδραση που έχει η λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, εστίασε καταρχήν στις εξελίξεις που έχουν επέλθει τα τρία τελευταία χρόνια στον τρόπο διάρθρωσης της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης στις τράπεζες σε συνέχεια των αλλαγών που επήλθαν στο διάστημα αυτό, τόσο στο ρυθμιστικό πλαίσιο όσο και στον τρόπο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων. Ειδικότερα αναφέρθηκε στο ότι, ενώ το 2003 οι μονάδες κανονιστικής συμμόρφωσης λειτουργούσαν κυρίως αποκεντρωμένα, από το 2005 και μετά παρατηρείται μία περισσότερο «οριζόντια» δομή με τάση κεντροποίησης της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Ο κ. Bertholet ανέλυσε επίσης τις συνέργειες που αναπτύσσονται μεταξύ των διαφορετικών λειτουργιών/υπηρεσιών της τράπεζας και της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης, ενώ αναφέρθηκε και στο ρόλο και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επικεφαλής της κανονιστικής συμμόρφωσης στο νέο περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί. Εν κατακλείδι, η λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης απαιτεί πλέον μεγαλύτερη κατανόηση των ρυθμιστικών κανόνων, ιδίως στους τομείς της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την προστασία των συμφερόντων των πελατών και την αποφυγή της κατάχρησης αγοράς, μεγαλύτερη ενίσχυση και εμπλοκή όλων των εργαζομένων στην τράπεζα και βεβαίως ανάπτυξη της κατάλληλης εταιρικής κουλτούρας, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Κανονιστική συμμόρφωση και ποιότητα στην εκπαίδευση: Προκλήσεις για το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα

Dr Carlo Fermanelli, Responsible of Compliance Department, Banca Nazionale del Lavoro

Ο κ. **Fermanelli** παρουσίασε την ιταλική νομοθεσία αναφορικά με την κανονιστική συμμόρφωση, όπως διαμορφώθηκε από το Προεδρικό Διάταγμα 231/2001 και τον τρόπο εφαρμογής της στην τράπεζα Banca Nazionale del Lavoro, με έμφαση στη σχετική πολιτική εκπαίδευσης που ακολουθεί η εν λόγω τράπεζα. Όπως επισήμανε, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της τράπεζας, η διασφάλιση της ορθής κατανόησης τόσο από το υφιστάμενο προσωπικό όσο και από τους εργαζομένους που πρόκειται να απασχοληθούν στην τράπεζα, του περιεχομένου του ως άνω νομοθετικού πλαισίου και των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτό, αποτελεί στόχο της επιχείρησης. Στη συνέχεια παρουσίασε τον τρόπο εκπαίδευσης του προσωπικού, με γνώμονα την επίτευξη του εν λόγω στόχου, αναφερόμενος σε γενικά προγράμματα που απευθύνονται σε όλους τους εργαζομένους και ειδικά προγράμματα που αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες του προσωπικού.

Η διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για την κανονιστική συμμόρφωση

Fred Prins, Senior Consultant and Compliance Trainer, Netherlands Compliance Institute

Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του ο κ. **Prins** παρουσίασε τις βασικές αρχές, πάνω στις οποίες πρέπει να βασίζονται τα εκπαιδευτικά προγράμματα για την κανονιστική συμμόρφωση. Καταρχήν σκιαγράφησε το «μοχλό» της κανονιστικής συμμόρφωσης, ο οποίος περιλαμβάνει την αποτύπωση και διαμόρφωση των κανόνων που πρέπει να εφαρμόζονται, την κατανόησή τους, τον έλεγχο της τήρησης των εν λόγω κανόνων και την επιβολή τους. Στη συνέχεια ανέλυσε τις επιμέρους ενέργειες που περιλαμβάνουν τα τέσσερα επιμέρους τμήματα του «μοχλού» της κανονιστικής συμμόρφωσης.

Η αποτύπωση και διαμόρφωση των κανόνων που πρέπει να τηρούνται εσωτερικά στην τράπεζα αποτελούν ευθύνη της Διοίκησης, ενώ ο επικεφαλής της κανονιστικής εισηγείται τους κανόνες αυτούς. Η κατανόηση των κανόνων προϋποθέτει ιδίως τη διασταύρωση στοιχείων, την εγρήγορση του προσωπικού, αλλά και την παροχή της κατάλληλης εκπαίδευσης τόσο στο προσωπικό της τράπεζας συνολικά όσο και ειδικά στους επικεφαλής της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης. Ο έλεγχος της τήρησης των κανόνων πραγματοποιείται, με διακριτούς ρόλους, από τη μονάδα κανονιστικής συμμόρφωσης, τη μονάδα εσωτερικού ελέγχου, τους εξωτερικούς ελεγκτές, αλλά και τη διεύθυνση ανθρώπινου δυναμικού. Τέλος, η επιβολή των κανόνων αποτελεί ευθύνη της Διοίκησης και περιλαμβάνει την προειδοποίηση, αλλά και την επιβολή συγκεκριμένων ποινών που ενδέχεται να φτάσουν μέχρι την απόλυση προσωπικού.

Ο κ. Prins ανέφερε στη συνέχεια ότι η εκπαίδευση ξεκινά από τα ανώτατα διοικητικά κλιμάκια και περιλαμβάνει όλες τις βαθμίδες του προσωπικού, διαφοροποιούμενη βέβαια ανάλογα με τις ειδικότερες ανάγκες των επιμέρους μονάδων και υπηρεσιών και τον τομέα δραστηριοποίησής τους.

Παρουσίαση του ACOI Diploma

Niall Gallagher, Chairman and Founding Director of the Association of Compliance Officers in Ireland (ACOI)

Η παρουσίαση του κ. **Gallagher**, Προέδρου της Ένωσης των Compliance Officers της Ιρλανδίας (ACOI), ξεκίνησε με μία σύντομη παρουσίαση της ένωσης, η οποία ιδρύθηκε το 2002 και αριθμεί περισσότερα από 750 μέλη από όλους τους κλάδους του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς και των σκοπών της. Στη

συνέχεια παρουσίασε το πρόγραμμα εκπαίδευσης που προσφέρει η ACOI, το οποίο γίνεται σε συνεργασία με την Ένωση Τραπεζών και την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών της Ιρλανδίας.

Το πρόγραμμα αποτελείται από επιμέρους ενότητες. Η επιτυχής παρακολούθηση ορισμένων από αυτές παρέχει στους συμμετέχοντες επαγγελματικό πιστοποιητικό (certificate), ενώ η ολοκλήρωση του προγράμματος οδηγεί σε δίπλωμα στην κανονιστική συμμόρφωση (diploma).